

же да се заключи, че въ римскитѣ войски въ това време по единъ стръненъ начинъ, вслѣдствие личнитѣ интереси на полководцитѣ, строгостъта на военнитѣ закони била съединена съ най срамното имъ отслабване. А заедно съ това и наказанията за военнитѣ прѣстѣпки и прѣстѣпления, въ едни случаи били не само строги, но даже и жестоки, а въ други, напротивъ, слаби, неспособни съ вината и не съгласни съ справедливостъта и законитѣ, — съ една дума — напълно зависяли отъ произвола на полководцитѣ. А военнитѣ награди, съ распространението на раскоша, съ развращението на нравитѣ и отслабването на законитѣ, взели да се раздаватъ по често, по неумѣренно, по малко справедливо, често пжти не само несъгласно съ законитѣ, но и противъ тѣхъ, и като загубили прѣдишната си, главна цѣна — почетността, придобили въ замѣна на това голѣма или малка степенъ на стойностъ, раскошъ, високомѣрие и великолѣпие, които удовлетворявали користолюбието и щестлавието. Тѣй, намѣсто прѣдишнитѣ прости и скромни, но обикновено почетни вѣнци отъ трѣви и дървесни листа, се раздавали почти исключительно вѣнци

отъ най рѣдки и скѣпи растения и цвѣтя, и такива отъ скѣпоцѣнни метали. Въ видъ на награда (а по послѣ и за пари), взели да освобождаватъ висшитѣ чинове отъ лагерната служба, а проситѣ войници — отъ копание на укрѣпления и други работи въ лагеритѣ. А въ отношение на присѣждане триумфи взели по често и по често да отстѣпватъ отъ законнитѣ правила и форми, и да правятъ противузаконни исключения. Тѣй, съ голѣмъ триумфъ почнали да удостояватъ не само проконсулитѣ, преторитѣ и пропреторитѣ, но даже лица, които нѣмали никакви общественни звания. Тѣй, напримѣръ, Фулвий билъ награденъ съ голѣмъ триумфъ въ звание проконсулъ, а Помпей три пжти въ звание римски конникъ и частенъ человекъ. Заедно съ това извѣнрѣдно се увеличилъ и раскоша и великолѣпнето на голѣмитѣ триумфи, които по нѣкога се продължавали и по нѣколко дни. Освѣнъ това въ туй време у римлянитѣ се забѣлѣзва и нова награда за полководцитѣ — да имъ се издигатъ побѣдни трофеи. Съ тѣзи висока честь били удостоени впрочемъ само Помпей и Цезарь.

§ 5.

Костраметацията, фортификацията, полиорцетиката и баллистиката.

Периода на междуусобията безспорно съставлява епохата на най голѣмото развитие и най цвѣтущото състояние на кастреметацията, полската и длъговременна фортификация, полиорцетиката и баллистиката у римлянитѣ.

Расположението на римскитѣ лагери било сжщото, както и по на прѣдъ, но укрѣпвяването имъ станало доста по сложно и по силно. На укрѣпленията въобще давали

много по голѣми и по силни профили, валоветѣ правили по високи и по дебели, а рововетѣ по вechето водни — по широки и по дълбоки, укрѣпленията усилвали съ кули съ бойници, съ скрити ходове между кулитѣ надъ вала, — съ дебелъ стоборъ, вълчи ями, засѣпки и др. т. Съ една дума — лагеритѣ и особено постояннитѣ взели съвсѣмъ да приличатъ на малки крѣпости (фортове).